

Hätäkeskustoiminnasta annetun lain uudistaminen

Lainsäädäntöneuvos Annika Parsons

4.11.2021

Rekisterinpitäjäisyys

X § Henkilötietojen käsittelytarkoitus

Tätä lakia sovelletaan henkilötietojen automaattiseen käsittelyyn sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn hätäkeskustietojärjestelmässä silloin, kun henkilötiedot muodostavat tai niiden on tarkoitus muodostaa rekisteri tai sen osa ja henkilötietoja käsitellään seuraavissa tarkoituksissa:

- 1) 4 §:n 1 momentin 1-3 kohdissa sekä 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen Hätäkeskuslaitoksen tehtävien hoitaminen;
- 2) pelastustoimen, poliisin sekä sosiaali- ja terveystoimen viranomaisen hätäkeskustoimintaan liittyvien tehtävien ja Rajavartiolaitokselle välitettävien tehtävien vastaanottaminen ja hoitaminen.

Y § Rekisterinpitäjät

Hätäkeskuslaitos vastaa hätäkeskustietojärjestelmän osalta tiedonhallintayksikköä koskevien velvoitteiden toteuttamisesta julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) mukaisesti.

Edellä 16 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen osalta rekisterinpitäjänä toimii Hätäkeskuslaitos muutoin, paitsi hätäilmoituksen osalta rekisterinpitäjänä toimii se toimiala, jonka tehtävästä on kyse/jolle tehtävä välitetään/tmv.(?)
16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen poliisin tietojen osalta rekisterinpitäjänä toimii Poliisihallitus, sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen osalta X, pelastustoimen osalta Y ja Rajavartiolaitoksen osalta Z.

Rekisteröidyn oikeuksista hätäkeskustietojärjestelmän poliisin pitämiin tietoihin säädetään henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (1054/2018) 4 luvussa ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (616/2019) 6 luvussa.

Rekisterinpitäjyydestä aiheutuvat muutokset

Hätäkeskuslaitoksen tiedonsaantioikeus

- nykyiset rekisteritiedot, ovatko ajantasalla?
- + onko tarpeen täsmentää vr uusi pykäläluonnos tiedonsaantioikeus rekisterinpitäjien välillä?

Tiedonsaantioikeus hätäkeskustietojärjestelmän rekisterinpitäjien välillä (muut kuin Häke)

- *oikeus saada salassapitosäännösten estämättä toisiltaan (PO, SO, TE, PELA ja RAJA)maksutta hlötietojen käsittelytarkoituksessa tehtäviensä hoitamiseksi*
- *välttämättömät tehtävien lukumääriin ja yksikköjen lukumääriin liittyvät tiedot sekä*
- *henkilön oman turvallisuuden tai työturvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot*

SM, AVi ja Raja tietojensaanti oikeudet

- valvovalla viranomaisella oltava oikeus saada välttämättömät tiedot erityisesti valvontatehtäviään varten
- onko tarpeen mainita Rajan osalta meripelastuslain 14 § ja henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetun lain 22 §?

Tietojen luovuttaminen

- tarve säätää rekisterinpitäjien välisestä tietojen luovutuksesta
- vastaako luonnosesitys tarpeisiin?

Tietojensaantioikeudet

19 § Häätakeskuslaitoksen tiedonsaantioikeus

Hätakeskuslaitoksella ja sen henkilöstöön kuuluvalla on oikeus saada tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi salassapitosäännösten estämättä:

1) poliisin tietojärjestelmistä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 5, 6, 11 ja 12 §:ssä tarkoitettuja tietoja sekä tietoja mainitun lain 3 §:n 3 kohdassa tarkoitettusta Schengenin tietojärjestelmän kansallisesta järjestelmästä;

2) ulkoasiainministeriön tietojärjestelmistä tietoja viisumi- sekä oleskelu- ja työlupapäätöksistä;

3) Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmistä ulkomaalaislaissa (301/2004) tarkoitettujen asioiden käsittelyssä ja ulkomaalaislain noudattamisen valvonnassa tarvittavia tietoja;

- jne

22 § Tiedonsaantioikeus hätäkeskustietojärjestelmän rekisterinpitäjien välillä

Käsitellessään tietoja hätäkeskustietojärjestelmässä

1) Häätakeskuslaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta tämän lain 16 §:n 1 momentin 1 kohdan käsittelytarkoituksessa tämän lain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tehtävän alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka asianomaisen tehtävää hoitavan pelastustoimen, poliisin ja sosiaali- ja terveystoimen viranomaisen tai yksikön ja Rajavartiolaitoksen tukemiseksi tarpeellisia tietoja poliisilta, Rajavartiolaitokselta, sosiaali- ja terveystoimelta ja pelastustoimelta;

2) poliisilla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä maksutta tämän lain 16 §:n 1 momentin 2 kohdan käsittelytarkoituksessa tämän lain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tehtävien lukumääriin ja yksikköjen lukumääriin liittyvät sekä henkilön oman turvallisuuden tai työturvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot Häätakeskuslaitokselta, Rajavartiolaitokselta, sosiaali- ja terveystoimelta ja pelastustoimelta;

4-9)....

10) henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetun lain (639/2019) 33 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja tietoja;

11-13 Oikeus saada tietoja 1 momentin 1–6 ja 10 kohdassa tarkoitetuista rekistereistä on tietosisällön ja käyttötarkoituksen osalta siten rajoitettu kuin poliisimiehen oikeudesta tietojen saamiseen ja käyttämiseen säädetään kuitenkin niin, että tarpeelliset tiedot 5 kohdassa tarkoitettusta rekisteristä ajoneuvon omistajista tai haltijoista osoite- ja muine yhteystietoineen sekä tiedot ajoneuvon teknisistä tiedoista ja yksilöintitiedoista on oikeus saada myös pelastustoimen yksikköä varten. Vastaavasti oikeus saada tietoja pelastusviranomaisen tietojärjestelmistä koskee vain pelastusyksikön hälyttämisessä ja avustamisessa tarpeellisia tietoja.

3) Rajavartiolaitoksella on oikeus saada salassapitosäynnösten estämättä maksutta tämän lain 16 §:n 1 momentin 2 kohdan käsittelytarkoituksessa tämän lain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tehtävien lukumääriin ja yksikköjen lukumääriin liittyvät sekä henkilön oman turvallisuuden tai työturvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot poliisilta, Hätäkeskuslaitokselta, sosiaali- ja terveystoimelta ja pelastustoimelta;

4) sosiaali- ja terveystoimella on oikeus saada salassapitosäynnösten estämättä maksutta tämän lain 16 §:n 1 momentin 2 kohdan käsittelytarkoituksessa tämän lain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tehtävien lukumääriin ja yksikköjen lukumääriin liittyvät sekä henkilön oman turvallisuuden tai työturvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot poliisilta, Rajavartiolaitokselta, Hätäkeskuslaitokselta ja pelastustoimelta;

5) Pelastustoimella on oikeus saada salassapitosäynnösten estämättä maksutta tämän lain 16 §:n 1 momentin 2 kohdan käsittelytarkoituksessa tämän lain mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tehtävien lukumääriin ja yksikköjen lukumääriin liittyvät sekä henkilön oman turvallisuuden tai työturvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot poliisilta, Rajavartiolaitokselta, sosiaali- ja terveystoimelta ja Hätäkeskuslaitokselta.

Henkilötietojen käsittely muuhun kuin niiden alkuperäiseen käsittelytarkoitukseen

Hätäkeskuslaitos saa käsitellä 16 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja Hätäkeskuslaitoksen tietoja muuhun kuin niiden alkuperäiseen käsittelytarkoitukseen:

- 1) Hätäkeskuslaitoksen operatiivisen toiminnan johtaminen;*
- 2) väestön varoittamistoimenpiteiden käynnistäminen äkillisessä vaaratilanteessa;*
- 3) laillisuusvalvonta-, analyysi-, suunnittelu- ja kehittämistoiminta;*
- 4) Hätäkeskuslaitoksen tehtävien tilannetietoisuuden ylläpito;*
- 5) koulutustoiminnassa, jos tiedot ovat koulutuksen toteuttamiseksi välttämättömiä.*

Pelastustoimi, sosiaali- ja terveystoimi ja Rajavartiolaitos saa käsitellä 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja viranomaisen omia tietoja muuhun kuin niiden alkuperäiseen käsittelytarkoitukseen:

- 1) viranomaisen valmiuden ja tilannekuvan ylläpitäminen;*
- 2) laillisuusvalvonta-, analyysi-, suunnittelu- ja kehittämistoiminnassa;*
- 3) koulutustoiminnassa, jos tiedot ovat koulutuksen toteuttamiseksi välttämättömiä;*
- 4) viranomaisen oman toiminnan suuntaamiseksi.*

Poliisi saa käsitellä edellä 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja poliisin tietoja muussa kuin alkuperäisessä käsittelytarkoituksessa noudattaen henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (616/2019) 13 §:n 1 ja 2 momenttia.

Muita esiin nostettuja muutostarpeita

- Puhelujen siirtäminen 116 117 palvelun ja Häätäkeskuslaitoksen välillä
 - Tarkoitus on, että kun häätäkeskuspäivystäjä riskinarviossaan toteaa, että perusteita kiireelliselle ensihoitotehtävälle tai toisaalta suoraan N-tehtävälle ei ole, puhelu siirrettäisiin hoidon tarpeen arvioon 116 117 palveluun. Tällaista tilannetta varten tulee määritellä juridiikan näkökulmasta ja laatia valtakunnallinen toimintamalli, miten häätäkeskuspäivystäjä päättää tehtävän ja siirtää puhelun 116 117 -palveluun.
 - => riittääkö tähän nykyinen sääntely 12 § 1 mom. 3 kohta ”välittää ilmoitus tai tehtävä käytettävissä olevien tietojen perusteella sekä suorittaa siihen liittyvät muut välittömät toimenpiteet”, jos näin ohjeistettu terveydenhuollon ohjeistuksessa?
- Varmistettava, että sääntely yhdenmukaisia terminologisesti ja toiminnallisesti
 - hääkelain 17 1:n 1 mom. kohdat 2,3 ja 5 – sekä 19 §:n 1 mom. 10 kohta
 - ⇒ Mitä tällä yhdenmukaistamisella tarkoitetaan?
- Häätäilmoitus säädettävä salassapidettäväksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999)
- Pelastuslaki (379/2011) 89 § 2 mom. lisäys
 - pelastustoimelle oikeus saada tietoja Häätäkeskuslaitoksen ylläpitämästä, palovaroittimia koskevasta rekisteristä
 - edellytyksenä tarve tietoihin pelastuslain 78 §:n mukaisen valvontatehtävän suorittamiseksi

Muita muutostarpeita?

- Laki sähköisestä viestinnän palveluista – muutostarve?

321 §

Hätäilmoituksia vastaanottavien viranomaisten tiedonsaantioikeus

Teleyritys on velvollinen luovuttamaan hätäkeskukselle, meripelastuskeskukselle, meripelastuslohkokeskukselle ja poliisille käsiteltäväksi:

1) sen liittymän tai päätelaitteen, josta hätäilmoitus on tehty, sijaintitiedot ja tiedot liittymän tunnisteesta, tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta; sekä

2) hätäilmoituksen kohteena olevan henkilön käyttämän liittymän tai päätelaitteen sijaintitiedot sekä tiedot liittymän tunnisteesta, tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta, jos henkilö on hätäilmoituksen vastaanottaneen viranomaisen perustellun käsityksen mukaan ilmeisessä hädässä tai välittömässä vaarassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut tiedot on luovutettava 136 §:ssä tarkoitetun vaitiolovelvollisuuden sekä 160 ja 161 §:ssä tarkoitettujen sijaintitietojen käsittelyä koskevien edellytysten estämättä ja riippumatta siitä, mitä tilaaja tai käyttäjä on sopinut teleyrityksen kanssa tietojen pitämisestä salassa.

Lisäarvopalvelun tarjoajalla on oikeus luovuttaa 1 momentissa tarkoitetut tiedot siinä mainitulle viranomaiselle.

Muita muutostarpeita

- Hätäkeskuslaitoksen tehtävät ja muut tehtävät – tarkkarajaisuus tarkennetaan lakiin ja VN asetuksessa säädetään kaikista muista tehtävistä – julkinen hallintotehtävä määriteltävä laissa tai asetuksessa
- Konsulipalvelulain ja hätäkeskuslain ja hätäkeskustoiminnasta annetun VN asetuksen muutos, jotta Hätäkeskuslaitos voisi hoitaa avustavia konsulipalvelulain mukaisia asiakaspalvelutehtäviä
- Turvallisuustutkintalain ja hätäkeskuslain ja hätäkeskustoiminnasta annetun VN asetuksen muutos, jotta Hätäkeskuslaitos voisi hoitaa OTKESin puolesta onnettomuusilmoitusten vastaanottamisen
- Hätäkeskustoimintaan liittyvä kouluttaminen tulee lisätä Hätäkeskuslaitoksen tehtäviin
 - vaatiiko lainmuutosta? jos niin lakiin vai VN asetukseen?
- Hätäkeskustoimintaan liittyvä valmiuden ylläpito ja varautuminen tulee lisätä Hätäkeskuslaitoksen tehtäviin. Mitä tämä tarkoittaa?
- Hätäkeskustietojärjestelmän yhteiskäyttö Hätäkeskuslaitoksen ja viranomaisten kesken, esimerkiksi valmiuskeskuksissa (sote järjestämislaki 51 §)? Mitä tämä tarkoittaa?

Muita muutostarpeita

- Hätäkeskuspäivystäjän tutkintoa opiskelevalla olisi oikeus osallistua hätäkeskuspalvelujen tuottamiseen liittyvien kiireellisten tukipalvelujen ja muiden tukipalvelujen tuottamiseen hätäkeskuspäivystäjän valvonnassa, mikäli opiskelijalla katsotaan olevan siihen riittävät tiedot ja taidot? Kuka tai miten määritetään mikä on riittävät tiedot?
- Pätevyys- ja koulutusvaatimukset arvioidaan Pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan koulutusuudistuksessa 11.11.2020 - 31.12.2022.
 - Mahdolliset lakimuutokset valmistellaan erikseen asetettavassa lainsäädäntöhankkeessa.
 - Uusi koulutusjärjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2025 aikana.
- Hätäkeskuslaitoksen ja sen yhteistyöviranomaisten tilanne- ja johtokeskustoiminta?
- Hätäkeskuslaitokselle ilmoitusvelvollisuus, kun ilmoitinlaite on jäänyt testaamatta niin, että se aiheuttaa huomattavaa vaaraa?